

DOMÈNEC FITA

Joaquim Nadal i Farreras

Tothom sap que en **Fita** és un artista integral; que ha experimentat amb tècniques, estils i materials; que és, alhora, dibuixant, pintor, escultor, ceramista, vidrier... També és conegut que una part important, però no única, de la seva obra és de temàtica religiosa i s'associa a temples del culte o a monuments commemoratius. En diversos moments de la seva vida s'ha fet notar la seva vocació didàctica, la seva voluntat de transmetre la seva experiència i el seu coneixement. Sovint, també, hem tingut notícia de les seves reflexions, del seu pensament, bé sigui en el seu llibre *Escrits (1971-1997)*, editat per la Diputació l'any 1999, o bé, uns anys abans, en el seu discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, l'any 1985, amb el títol de *Vivències*.

En **Fita** té una obra extensíssima, ingent. Molta en institucions, espais públics, domicilis familiars, col·leccions diverses; però molta, també, a casa seva i, part, en forma de notes inacabables, plenes de dibuixos i textos, de citacions i de pensaments, d'esbossos, en algun centenar de blocs que són com el compendi de l'evolució de tota una vida. En **Fita** ha tingut sempre la voluntat i la preocupació de difondre i transmetre la seva obra i, de manera regular, des dels anys vuitanta, ha anat publicant volums de caràcter monogràfic so-

bre la seva obra per èpoques, tècniques i estils. Inicialment tractava que les diverses institucions de la ciutat, de la província i del país li publiquessin aquests reculls, de caire més que antològic, a tall d'inventari. Però a partir de l'1 d'agost de l'any 2000, i un cop constituïda la Fundació **Fita**, aquesta tasca de proporcionar successius repertoris de l'obra de **Fita** s'ha fet més sistemàtica i s'ha acompanyat de materials audiovisuals molt eficaços. De tots aquests volums tinc en especial estima el de 2004, que és una recopilació de l'obra de **Fita** relacionada amb la ciutat de Girona, *Fita. Girona (1942-2003)*, un compendi magnífic de la mirada de l'artista a la ciutat.

Tota la preocupació per la transmissió de la seva obra deixava, sempre, en un segon pla el perfil biogràfic de l'artista. Mancava una visió completa, un assaig d'aproximació integral, a la dimensió humana i intel·lectual de Domènec **Fita**. I, ara, finalment, ens arriba el llibre que ens mancava. La primavera passada va sortir el llibre de **Joan Domènech i Moner**, *Domènec Fita. L'home de l'art integrat* (Diputació de Girona, 2014), amb una presentació del president **Joan Giraut** i un article inicial de **Daniel Giralt-Miracle** sobre «La modernitat de **Fita**».

De l'article de Giralt-Miracle vull subratllar com situa el llibre de Domènec en la senda de les vides i biografies d'artistes, a l'estil de la molt famosa de **Giorgio Vasari**, i com pondera el sentit de la modernitat de l'obra de **Fita** en la seva pròpia evolució i en la seva vocació pedagògica.

També, **Joan Domènech** introdueix el seu treball amb una aproximació a la seva coneixença de **Fita**, als seus contactes i entrevistes, a la seva immersió creixent al seu reconeixement per l'obra i a la seva voluntat d'inscriure el seu treball, i la biografia de **Fita**, com un dau més que pugui falcar

els daus més contemporanis del monòlit de **Pedret** (1985) sobre la història de Girona. Domènec va més enllà i dibuixa la seva aportació com un acte de devolució a la ciutat de tot el que, diu ell, la ciutat li ha donat. No cal dir que en aquests casos, i en el servei públic, tot es fonamenta en una estretíssima reciprocitat. Amb un fil cronològic, en realitat el primer capítol, d'una força narrativa enorme, violenta la cronologia i situa els fets al voltant de l'accident de **Fita** a l'església de **Beltem** de Barcelona, la nit del 13 de desembre de 1953, com el naixement real de **Fita**.

Durant prop de dos anys i mig, en **Fita** va fer vida d'hospital refent-se del gravíssim accident i, primer al **Clínic**, i després a la clínica **Sant Josep**, **Joan Domènec** rastreja, en la documentació, més enllà de la lluita contra els efectes de l'accident, la dimensió humana de la vida als hospitals en el contacte amb els metges, els amics, els contactes epistolars o directes amb el món exterior i, també, amb **Àngela Rodeja**, que un temps més tard (2-2-1958) va ser la seva esposa. Malgrat que cometré omissions injustes, vull destacar els noms d'**Enric Baltà** i **Enric Homet**, amics des de l'Hospici; de **Leonci Quera**, de **Joaquim Masramon**, de **Josep Duixans**, de **Jesús Carles Vilallonga**, de **Josep Maria Gironella**, i de mossèn **Camprubí**. Sense oblidar tots els components del grup **Flamma** (creat el 1948), que l'acompanyaren inseparablement i el mantingueren informat de la vida i del món.

Justament després d'aquest capítol inicial sobre la real naixença, Domènec retrocedeix als anys de la infància i l'adolescència (des de 1927), a l'hospici de Girona, amb els anys inicials viscuts a Santa Pau, a casa de la família de la dida que el mateix hospici li havia buscat; els estudis d'art a **Olot** i a **Girona**; els estudis posteriors de Belles Arts a Barcelona, en contacte, entre d'altres, amb **Frederic Marés** i la mateixa creació del grup **Flamma** (1948). Aquests capítols inicials conserven la força narrati-

va del primer i s'endinsen en els records més antics de **Fita**, amb la vida, els costums, els jocs i les relacions humanes a l'hospici, en un quadre impagable sobre un temps, una època i una institució, de la qual encara sabem massa poques coses. Després, Domènec ens situa en el canvi vital que fou el trasllat, a viure, a la casa de **Sarrià de Dalt** (del juliol de 1956 a l'agost de 1969), la continuïtat de la seva obra, la seva vinculació, durant un temps, amb l'**Opus Dei**, les seves relacions amb els artistes de Girona i els diferents grups que s'anaren formant, els amics artistes, els amics arquitectes i la tensió dialèctica amb **Enric Marqués** i, molt especialment, la seva relació amb **Montserrat** i amb l'abat **Aureli M. Escarré**.

Finalment, en els capítols darrers, el llibre encara el trasllat dels **Fita** a la casa de **Montjuïc**, la creació de l'**Estudi d'Art**, de la **Galeria Expoart**, i el paper d'**Àngela Rodeja**; la creació de la **Fundació**, i l'**itinerari vital** i artístic en els anys escolats del segle XXI, amb especial èmfasi en els moments decisius de la maduresa de **Fita**, el seu pensament i un assaig de valoració global de la seva obra, que encara despenja en la seva contribució, amb elements decoratius ben significatius i visibles, a la **Sagrada Família**. El llibre es publica ben acompanyat d'una completa bibliografia i d'índex onomàstic, d'institucions i de topònims.

Vull acabar amb tres moments simbòlics de l'escultura de **Fita** que, en el llibre de Domènec, adquireixen un valor de pedres mil·liars: el **Crist** jacent de la **Catedral de Girona** (1957), en alabastre; el **Sant Benet** en ferro forjat, de l'any 1962, a l'entrada del recinte monàstic **Montserrat**, i la columna commemorativa de la història de Girona, de 1985, en el mesclant de les aigües dels rius de Girona a **Pedret**.

Però la vida que traspuja aquesta biografia és rica d'accents i de matisos, i ens deixa un perfil més ajustat, més definit, de traç segur, de la personalitat de Domènec **Fita** i **Matol**.